

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši podelje in praznika, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatvu naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalni shod v Ribnici.

»Slovenčev« poročilo o klerikalnem shodu v nedeljo popoldne na farovškem vrtu v Ribnici nas sili, da ga pokažemo v pravi luči. Ta shod je bil povsem klavern, klavern po številu udeležencev, po nastopivših govornikih in po uspehu. Fiasko je tem večje, čim več so klerikalci pričakovali od tega shoda. Ako primerjamo ta shod z onim leta 1900., ko je malik Šusteršič, čegar oče je tudi pri nas »žrl državni kapital«, v Ribnici navduševal ljudstvo za socialno revolucijo, moramo priti do prepričanja, da tudi pri nas pojenjuje takrat zaneteno navdušenje in da pride zapeljano ljudstvo sčasoma do izpoznanja, kako neusmiljeno ga farbajo njegovi novi odrešeniki. Ako naši duhovni v svojih telegramih in izjavah še tako odločno odobrujejo podivjanost svojih poslancev v deželni zboru, mora vendar priti resnica na dan. Neuspehi klerikalcev bodo najbolje govorili za nas. Klerikalcem gre za upom up po vodi.

Da je bila udeležba na ribniškem shodu zelo pičila, že kaže to, da si celo »Slovenec« ne upa navesti števila udeležencev, ampak samo pravi, da se je vršil shod »ob obilni udeležbi vrlih, zavednih volivcev«. Navzlic agitacijam duhovnov v cerkvah in izven cerkev je prišlo skupaj kakih 60 — ali bodimo prizanesljivi — kvečemu do 80 klerikalnih volilcev, med njimi 7 duhovnov, kateri so seveda silno ogorčeni, ako jim kdo pove resnico, da v cerkvi politikujejo. Poleg tega je prišlo malo številce nasprotnikov in nevolilcev, radovednih na klerikalno farbanje ljudstva.

Shodu je predsedoval znani Jurij Drobnič iz Sodražice, katerega je slaboglasni in neizogibni g. Brešar seboj pripeljal. Ribniškemu županu niso zaupali, akoravno je pri glasovanjih že pokazal svoje posebne spretnosti. Komandiral je seveda Brešar. Kot govornika sta nastopila učitelj Jaklič in urednik dr. Lampe.

Škoda, da niso govorniki na protestnem shodu slišali teh govorov, prešlo bi jim bilo veselje, še kedaj nastopiti proti katoliškim poslanecem.

Poslanec Jaklič je vse zlo kmeta pripisoval liberalcem in naprednim poslancem, prijemal dr. Tavčarja zaradi izreka: »klerikalcem knof, liberalcem groš«, žugal celo baronu Heinu, ki je sedaj po tem nastopu neizogibno izgubljen. Trdil je, da se na protestnem shodu ni nihče spomnil gmotnega stanja učiteljev, akoravno je deželni odbornik Grasselli izrečno poudarjal, da se med drugim tudi prošnja za zvišanje učiteljskih prejemkov ne more rešiti zaradi zaključitve deželnega zbora, ker je v to treba posebnega zakona. Jaklič tedaj slepi svoje kolege s tem, da je že tudi našel vir, s katerim se bode pokrila večja potreba za zvišanje učiteljskih plač. To sredstvo so naklade na osebni dohodninski davek, katere bi ne zadevala kmeta ter bi bile za njega zelo popularne. Seveda mož tega nalašč ali iz nevednosti ne pove, da so naklade na dohodninski davek po zakonu izključene. Tedaj zopet nova farbarija! Kakor njegov prerok dr. Š., tako nesebično dela za ljudstvo tudi narodni ekonom Jaklič, da z malo učiteljsko plačo prav dobro izhaja. Da so Dobrepoljci vsled njegove gospodarske organizacije kaj pridobili, ni znano, znano pa je, da on ni ničesar izgubil pri tem. Kako poljudno ali dolgočasno je govoril Jaklič zbranim volilcem, kaže najbolj dejstvo, da so celo zavednejši kmetje zapuščali shod, rekoč, da ga ne razumejo.

Kako je dr. Lampe impozantni protestni shod, kateri se je vršil istega dne popoldne v Ljubljani, razmrcvaril, dotične govore zavijal in skušal smešiti, je že razvidno iz poročila v »Slovencu«, katerega ne bomo ponavljali. Domišljeval si je, da je David, ki pobija Goljata. Hvalil se je, da je vse govore, ki so se popoldne govorili v »Narodnem domu«,

že prinesel seboj, da mu jih je spisal prijatelj, menda navzoči »Daničar«. Obljuboval je kmetom, da dobimo jednako volilno pravico in da bodo potem kmetje vladali v deželni zboru. (Odobranje in po Šusteršiču vpeljani klici: »tako je«!) Po končanih teh pretresujočih govorih se dvigne naš generalissimus Brešar ter izjelca počasi od besede do besede resolucijo, da se izreče katoliško-narodnim poslancem za razgrajanje v deželni zboru zaupanje in zahvala. Pozval je še zborovalce rekoč: Preštejmo se, da se ne bode napačno poročalo, koliko nas je? Jaz mislim, da nas je 150 (klici: dobro, še več), tedaj 150! (Odobranje.) Gospod Brešar si je pač lahko rekel: jaz jih vidim mnogo, katerih ni tukaj. To Brešarjevo ljudsko štetje se je še »Slovenčevemu« poročevalcu zdelo predebelo, tako da ga ni porabil. Iz trga se poleg duhovnov ni vdeležilo 10 volilcev shoda, lahko jih seštejemo na prstih.

Voditelji tega shoda so prav lahko prepričani o tem, da bi naprednjakom ne bilo težko pridobiti večino na shodu, celo lahko pa preprečiti zborovanje po tako navdušeno odobranem vzorcu klerikalnih deželnih poslancev in po izgledu klerikalcev in socialnih demokratov pred »Narodnim domom« v Ljubljani. Mi tega nismo storili in tudi ne poskušali, ker imamo druge pojme o svobodi govora in zborovanja, kakor naši protivniki, ki sedaj tako hinavsko govoré o jednaki volilni pravici. Naš kmet je preveč konservativen, da bi bil res vnet za take radikalne novotarje. Samo s pretezo, da bode potem kmet sam gospodaril, ste nekaterim zmešali glave.

V Ljubljani, 9. julija.

Autonomija Južne Tirolske.

Italijani na Tirolskem zahtevajo samostojen deželni šolski svet in deželni odbor za vse svoje zadeve, delitev veleposestva v nemško in italijansko kurijo, delitev deželnega zbora v dve samostojni

kuriji ali kako drugo poročstvo, da Nemci Italijanov glede italijanskih zadev ne bodo majorizirali. Vlada ugovarja le delitvi deželnega zbora, dovolila pa bi, da dobe Italijani svoj deželni šolski svet in deželni odbor v Tridentu ter da se kurija veleposestva razdeli. Toda ta avtonomija Italijanov bi bila draga. Deželne doklade bi se na nemškem Tirolskem zvišale od 36% na 37%, na italijanskem Tirolskem pa od 36% na 80%. Ali vlada bi samo pokrila večje potrebščine italijanskega dela, tako da bi avtonomija Južne Tirolske nalagala nova bremena le deželi in državi sploh, ne pa samo Italijanom. Nemci se delitvi deželnega šolskega sveta ne upirajo pod pogojem, da ostanejo nemške šole v italijanskem delu dežele pod nadzorstvom nemškega deželnega šolskega sveta. Tudi delitvi deželnega odbora Nemci ne ugovarjajo. Ker hoče vlada večje potrebščine italijanskega dela pokriti iz državnih sredstev, se tudi temu Nemci ne upirajo. Zato baje ni dvomit, da se avtonomija Južne Tirolske pod navedenimi pogoji sprejme tudi v deželni zboru, dasi nemški svobodomiselnih poslanci avtonomije ne odobravajo. Ker jih je premalo, avtonomije Južne Tirolske ne bodo mogli zabraniti. Italijani torej dosežejo, za kar se potezajo že toliko časa!

Poljaki na Pruskem.

Poljski člani poznanjskega deželnega zbora so poslali tudi višjemu predsedniku dr. pl. Bitterju pismo, v katerem naznanjajo, da se pozdravov ob prihodu nemškega cesarja na Poznanjsko ne vdeležijo. Vzlic vsem odredbam proti narodnim in gmotnim koristim Poljakov in vzlic političnim in verskim bojem z Nemci pa hočejo Poljaki vendarle ostati še nadalje zvesti podaniki cesarja, ker se ne zavedajo niti napram državi niti napram cesarju nikake krivde ter ker z ogorčenjem zavračajo podtikanje, da se hočejo od države odtrgati. Počakati hočejo, da cesar sam izprevidi, kolika krivica se dela Poljakom. — Neki poljski slikar je naslikal

LISTEK.

Rodinova izložba v Pragi.

(Konec.)

Leta 1895. postavil je Rodin na javnem trgu Calaisa proslule Calaiske meščane. Tudi o tej priliki so se ponavljali prejšnji napadi. — Zgodovina pripoveduje o junaštvu onih šestero meščanov, ki so bosji, v srajci in z vrvjo okrog vratu šli v tabor angleškega kralja Edvarda III. To znamenito epizodo XIV. stoletja je upodobil ženijalni kipar z zmagojočo silo. Troje teh meščanov je v sadri videti v praškem Rodinovem pavilonu. Oni s težkim, ogromnim ključem v rokah, katerega bo položil pred noge zmagovalca s ponosnim pogledom, beden, izstradan, a čestitljiv in vznešen v svojem tihem odporu in sovraštvu, stoji tu pred vami in vas gleda, — in vas obhaja neka tajna, nerazumljiva groza pred to veličino človeka, ki je vstal iz prošlih stoletij in stopil pred vas živ, mogočen in silen v svojem ponižanju. — Še nikdar se niso na nobenem pomniku videle moške postave v raztrganih srajcah. Kak škandal za provinciale! »Bourgeois de Calais« bi bili vendar lahko vsaj svoje hlače oblekli in kape natakili, ko so šli na mesto ob-

sodbe. Na to Rodin ni mislil! Kričali so mu to v spomin, piše Leon Ritor, znamenit poznavalec in kritik Rodina.

Rodin ne sliši hrupa, še bolj se skriva v svojo samoto in dela, stvarja; dela na »peklenskih vratih« za muzej dekorativnih umetnosti. Šest metrov veliki oblok in po napustku in ob straneh stvarja Rodin strašno, a obenem poetično sceno. Več kakor dve sto modeliranih figur je tu, nekaj, kakor človeštvo na svojem prehodu skozi svoje strasti. Vsa Dantejeva poezija je postala tu življenje . . .

In zunaj v svetu se vrste smešne ali tudi žalostne anekdote o razumevanju njegove umetnosti. Po izložbi v Genevi 1896 je daroval mestu nekatere izmed umotvorov, ki so bili izloženi, med njimi krasno »čepečo ženo« v bronci; leto pozneje našli so jo s pajčevino prepreženo in pozabljeno v kletih tega muzeja . . .

Historija Rodinovega Balzaca je še vsem v spominu. Občudovali so ta kip, izsmehovali se mu, naročniki (društvo književnikov »Société des Gens de Lettres«) so ga odklonili, javna subskripcija ga je plačala, jeden mecen ga je kupil in na posled si ga je autor pridržal. Neki član presojevalne komisije je dejal, »da bi se mestni svet ne upal dati trga v Parizu, kjer bi se ta strahota postavila«, nekdo

je trdil, da »potrebuje kip pribežališče, ne da bi se tam postavil ali, da bi se tam skrile«. — Rodin je mirno pisal časopisom: »Ker mi je pred vsem na tem, da ohranim dostojnost umetnika, prosim vas, izjavite, da vzamem svoj monument nazaj in da ne bo ta nikjer postavljen«. — Vsa mlada literatura se je dvignila in veliko število slikarjev in kiparjev je sodelovalo pri protestu, s katerim se je obsojal način, s kakoršnim so nekateri privilegirani presojevalci postopali proti Rodinu — obenem so se izrazile mojstru v protestni listini najtoplejše simpatije.

V istem salonu (1898) izstavil je Rodin ljubimski par, ki sedi gol in krasen na pečini in se poljublja. »Nežen par je to in silen, ki se strastno izvija iz tega gluhega kamna«, pravi Raymond Bonyer. Ta »poljub« očarava vsakogar s silo čustev in ognja, ki je v teh krepkih čistih udih. — Tudi ta veliki kip je v njegovi praški izložbi, ki obsega 88 skulptur in 75 okvirov z risbami.

Čudne, neznane melodije done v dušah v tem hramu umetnosti, pred temi deli največjega kiparja naše dobe, tega genija, ki je vzniknil v naši moderni dobi, spojil rafinirano izrazovitost modernega človeka z elementarno močjo in masivnostjo renesanse. Strašen je in nežen, divji in pohleven. Silne so njegove pesmi

v mramorju o strasti in ljubezni. Nič mehkužnega ni tu — mlada, močna priroda, divje-krasna v svojih objemih, v objestnem vrisku velikih, silnih čustev, katerih nas je strah, a katere gledamo v teh strastnih gestah, v teh polnih, napetih mišicah s spoštovanjem in občudovanjem. Svečano nam postane v dušah in s tiho pobožno radostjo čutimo, kako odмира v naših bitjih zadnji ostanek one gnile pruderije, ki onečašča vse, česar se dotakne.

Rodin ne daje v svojih kipih one oglašene figure, kjer je vsaka malenkost, vsaki gumb na obleki s smešno skrbjo opilen in obdelan, on daje kretnjo, živo silhueto, zunanjo in duševno karakteristiko, z velikimi, pogumnimi linijami. On sam pravi o svojem Balzacu: »Moja glavna modelacija je v tem, a bila bi v tem manj, ako bi na videz več izdelal. Kar se tiče gladenja in lestenja prstov na nogi ali kodrov las, nima to v mojih očeh nobene cene in kompromitira glavno idejo, veliko linijo, dušo tega, kar sem hotel, in jaz nimam občinstvu o tem reči ničesar več.«

Rodin je vedno ravno in mirno hodil po svoji cesti. Njegova dela so govorila, on pa je molčal. Rodin ni eden izmed onih, ki s krikom in tantamom v smešni domišljavosti zahtevajo prostora. Samo

alegorijo: Kristus sedi pod križem ter tolaži pred seboj klečečo žensko, Poljsko. Okoli križa leže raztrgane poljske zastave, s številkami 1794, 1830, 1848 in 1863. V ozadju se dviga veličastna stavba, nad katero plove poljski orol v žarkih. Ta slika se je razmnožila ter prodala zelo hitro. Državno pravdnštvo pa je sedaj vse eksemplarje konfisciralo. Prihodnjo nedeljo, 13. t. m. nameravajo Poljaki prirediti velik protesten shod s tem, da bodo proslavili bitko ob Jelkini gori, kjer so Poljaki leta 1410. premagali nemški viteški red. Razdeljevale se bodo spominske kolajne in opis bitke iz Sienkiewiczzevega romana »Križarjje«.

Car reformator.

Zadnji ruski dijaški, vojaški in kmetški nemiri so pokazali, da se pripravljajo v Rusiji veliki načrti, da se bo moralo s sedanjim vladnim sistemom prevreči. Kruti absolutizem, ki je prišel birokraciji v meso in kri, se bo moral umakniti, a to tembolj, ker tudi car ni ž njim zadovoljen. V razsežni Rusiji še namreč oholo višje uradništvo vedno marsikaj stori, kar ni v duhu časa in carjeve volje. Zato pa je med temi domišljavimi samodržci zavladala splošna poparjenost, ko se je izvedelo, da hoče car Nikolaj zaslišati zastopnike vseh stanov glede njih mnenja o sedanjih ruskih odnošajih. Birokracija se čuti zapostavljeno in užaljeno, ker ni car njej po veril takega poizvedovanja. No, tako daleč so pač izučili carja dogodki zadnjih let, da bi se izcimile le še ostrejša razmere, ako bi uradniki preiskavali vzroke splošne nezadovoljnosti. — Med onimi, ki jih bi poklical car k sebi v imenovano svrhu, so profesorji, uredniki, pisatelji, politični kaznjenci, kmetovalci, možje liberalnega mišljenja, in ljudje, ki so zaznamovani v policijskih listah kot sumljivi. Že je dobilo carjev poziv mnogo najbolj prosvitlenih podanikov, naj pridejo k carju ter mu razodenejo brez ovinkov, kako bi se dala odvrniti revolucija, s kakšnimi sredstvi bi se opomoglo revščini in nezadovoljstvu nižjih slojev in kakšne reforme bi bile potrebne deželi. Med pozvanimi so baje tudi: knez Meščerski, izdajatelj »Grazhdanina«, knez Vjesenski, Avdjev, Komarov in drugi.

Najnovejše politične vesti.

Vladni načrti. Državni zbor se skliče med 22. in 28. septembrom. V začetku septembra se skličejo še nekateri deželni zbori h kratkemu zasedanju, na pr. nižjeavstrijski in češki. S tem zasedanjem se obnove istodobno na Češkem pravna pogajanja med Nemci in Čehi, in sicer bo predložila vlada gotove točke iz skupine narodnih zahtev Nemcem in Čehom v odobrenje. — Potovanje italijanskega kralja skozi Švico na Rusko ima baje tudi namen, poravnati italijansko-švicarski spor. — Kronanje angleškega kralja se izvrši po najnovejših poročilih med 11. in 15. avgustom, ker je kralj skrajno nestrpen. — Abdulah-paša, vojni poveljnik v pokrajinah Rudečega morja, je zbežal na angleškem

delal je, ustvarjal, in kadar so ga ljudje obsojali, kadar so se javno in privatno prepirali o njegovih kipih, je sedel v tihem, velikem ateljeju in klesal nekaj novega. Nikogar ni poslušal, samo sebe, vedno si je ostal zvest. Stokrat se je razočaral, pred vsakim njegovim delom se je začul najprej posmeh; počasi so prihajali oni, ki ga razumejo, a on je neutrujen in nepremagan stopal dalje. In zvesti okrog njega se množe, vsak dan se postavijo nove vrste pristašev pred temi možmi izstradanimi, velikimi asketi, pred temi možmi s kraljevimi gestami svojih silnih teles, v katerih odmeva strast in ljubezen, obup in hrepenenje; pred temi ženami s krasnimi in nežnimi, z lahкими koraki, s silnimi bokovi pramater, s strašnim mementom v starih izsušenih udih ter jih občudujejo. In onim, ki so se mu večerj rogali, ga danes občudujejo, onim, kateri so videli v njegovih kipih smešne karikature, je padla mreža raz oči in danes vidijo v dolgi vrsti teh kipov človečanstvo v vsej svojej boli in nesreči, v svojih strastih in čednostih. In Muza prihaja, da oznani umetniku: »Dolgo si se boril ali zmagal si!«

Praga 6. julija 1902.

Z. K.

parniku k Angležem. Seboj je vzel ves denar. Angleži so pribežnika zelo veseli, ker najbolje pozna razmere ter je med ljudstvom priljubljen. — Revolucija na Kitajskem. Izmed 18 kitajskih pokrajin razsaja v devetih pravi punt. V Pečili se morajo vladne čete neprestano umikati vstašem. Pri tem so razdajali na potu 37 utrjenih mest in vasi, prebivalce pa pomorili. — Poroka ruske velike kneginje Jelene z grškim princem Nikolajem se vrši dne 28. avgusta t. l. — Za nabavo vojaškega sukna in odej je zahteval v razpisu avstrijski vojni minister, da morajo biti predmeti iz domačih surovin. To pa je monakovski trgovinsko zbornico močno razburilo, češ, da je na ta način močno oškodovana južno nemška produkcija volne ter da ministrova zahteva nasprotuje duhu trgovinske zveze med Avstrijo in Nemčijo. — Nova stranka v Srbiji. Po tajnem prizadevanju ministrstva Vučića se snuje nova politična stranka, ki naj bi obsegala vse one pristaše dosedanjih strank, ki se hočejo odpovedati svojemu programu ter sprejeti program: zvestoba vladi in dinastiji. — Ogrsko železniško ministrstvo se baje ustanovi že v najkrajši dobi.

Dopisi.

Iz Ptujja. Vaš, nam dobro znani dopisnik, se je v št. 146. Vašega lista drgnil ob »lenobi in samopašnosti« neke »osebice«, ki hoče samo sebe v »ospredje postaviti« in zase »reklamno delati«. Istočasno se je po nepotrebnem drgnil ob učiteljskih slovenske okoliške šole. Za sedaj naj mu služi sledeči odgovor:

Da je bil dopisnik pri zboru »Pozora« navzoč, bi bil lahko izvedel, zakaj se je tista »osebica« branila prevzeti od borništvo »Pozora«. Gospod dopisnik bi tudi izvedel, da ne gre »osebico« prezirati ali izključiti iz ravnateljstva denarnega zavoda, pri »Pozoru« pa to osebito v »ospredje« rivati po načelu: »Geh' du voran, du hast die grossen Stiefel an«. Da pa ta osebita ne lenuhari, če je ravno nekaj študirana, temu dokaz je dejstvo, da je ta »osebica« član okrajnega šolskega sveta v Ptujju, da kot tak prav pridno deluje v prosepah narodnega učiteljstva in da ima pri narodnem učiteljstvu več ugleda, kakor si gospod dopisnik misli. Kakor znano, je pa delovanje pri okrajnem šolskem svetu brezplačno in se s tem delovanjem ne dela nikaka reklama. Toliko za danes. Če hoče gospod dopisnik odpreti svoj vizir, — nam tudi prav. Bomo se skušili. Kar se tiče učiteljstva narodne okoliške šole, je tudi napad na to učiteljstvo neosnovan. To učiteljstvo stori svojo narodno dolžnost. Če je od neke veselice izostalo, ni bila to demonstracija, ampak samo nespornost. Svetujemo Vam, gospod dopisnik, da se v svojih dopisih malo »krotite«, sicer zamorete še doživeti nekaj razočaranj. Sapianti sat.

Justus.

Iz Polzele. Polzelski dopisnik mariborskega lističa »Naš Dom« se strašno jezi in svoj žolč razliva na dopisnika »Slov. Naroda«, ki je v št. 125. priobčil dopis iz Polzele. Klerikalni privandranec ga imenuje: Privandranec liberalca. Kaj pa je klerikalizem? Kaj je liberalizem? To dvojno vprašanje moramo najprej rešiti, da nam bode mogoče po vsej pravici in resnici soditi, kdo je grešnik in kdo ni grešnik, kje tiči sreča in kje tiči nesreča. V klerikalizmu ali v liberalizmu? Da po dunajskem »Jugu« govorimo, je klerikalizem: 1. Tisočletna in stoglava pošast, ki ima svoje požrešno in nenasitno telo v Rimu, a glavo izteza po celem svetu. 2. Klerikalizem je političen tok, ki izvira v Vatikanu, a se razliva po celem svetu. Ta politična struja hoče, da bi imel rimski škof oziroma papež svojo državo in vojsko, kakor drugi posvetni vladarji, da bi papež zapovedoval celemu svetu, in bi se pred njim tresli kralji in cesarji. 3. Klerikalizem je distokrvni naslednik lakotnega imperializma rimskih cesarjev. 4. Klerikalizem je največji nasprotnik narodnega razvoja in vsakega napredka. 5. Klerikalizem je najhujša pijavka človeške družbe. 6. Klerikalizem ščuje narod proti narodu da igra potem vlogo tretjega, ki ima dobiček. 7. Klerikalizem nima s krščansko vero nič opraviti, on smeši Kristusovo

vero in jo izkorišča v najpodlejšje namene. 8. Jediní namen klerikalizma obstoji v tem, da podjarmi celi svet, vse narode Vatikanu in jih spravi v njegovo duševno in telesno odvisnost. Oziraj se na Španijo, tam klerikalci vladajo.

Kaj pa je liberalizem? Liberalizem je pa tudi političen tok, ki ta nesrečni klerikalizem pobija in skrbi, da prevlada ne dobi.

Klerikalci so ošabni, prevzetni ljudje, sejejo povsod, kamor pridejo, nemir in prepir, hujskajo sosede na sosede, žene nad može, kar se na Polzeli v praksi vidi.

Liberalci in njihovi listi si pa želijo miru, edinosti, složnosti, ljubezni med ljudstvom celega sveta.

Liberalci so Avstrijo tlake in desetine rešili, samo na Polzeli ne. To je znamenje, da Polzela nima liberalcev in da se dopisnik »fihposa« zastoj nad njimi jezi. Priporočam ti: Vzemi svoj križ in hodi za menoj, ter bodi krotek in ponižen, a ne ošaben in prevzet, sicer zastoj trkaš na prsi in obžaljuješ: »mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa«. Na svidenje, dokler si zopet piševa!

„Sokolskega“ naraščaja javna telovadba,

ki se je vršila včeraj zvečer v »Narodnem domu« v Sokolovi dvorani, bila je izvrsten dokaz, s kako strokovnjsko energijo in vstrajnostjo gojijo vaditelji »Sokola« to ne precenljivo narodno vzgojevalno sredstvo. Ob zvokih godbe prikoraka pod vodstvom podnačelnika »Sokola«, g. Kandare-ta, 21 krepkih mladeničev v starosti od 15 do 18 let, vsi v enakih telovadskih oblekah. Nastop k prostim vajam je bil rajalen ter je obsegal jako lepe oblike. Korakanje, redovne vaje, posebno premena štiristopa v dvored med pohodom, vse je bilo vzorno izvedeno. Povdarjam, da si da vsako telovadno društvo ravno s korakom, ki je jedna najtežjih telovadskih vaj, in z redovnimi vajami, kjer nastopi društvo kot celota, spričevalo, ali je kaj notranje discipline v njem ali nič. V tem oziru je pa naraščaj naravnost posnemanja vreden. Enako lepe so bile proste vaje. Vsak telovadec je bil v mnogoterih oblikah kakor kip. Najlepšo sliko pa je dajala celotna izvedba, ki je bila brez napake, natančna in hitra. Predtelovadca Dolhar in Rupnik sta prav dobro izvršila svojo nalogo.

Izmed vaj je bila najlepša izpad v desno naprej, istoimensko roko vzročiti, levo zaročiti; s čelnim krogom rok navskriž do odročnja skrčno, izpad v desno stran. Na orodju so nastopile tri vrste, v vsaki po sedem telovadcev. Prva vrsta (vaditelj br. Kandare) nastopila je na drogu in na konju vzdolž. Na drogu naj omenim posebno kot vaje: razovko, vzmik zad, toč počasi v skrčeni spori zad do razovke spredaj; potem veletoč, vsklopka s podpri jemom spojeno toč ob stegnjenih rokah naprej zopet v sporo spred; naopor v levem podkolenu med rokama, s hipnim obratom in podmet; tezorop; odbočke in skrčke. Na konju vzbujal je pozornost poleg raznih metov posebno raznožni velepreskok. Druga vrsta (vaditelj g. Perne) je nastopila na bradlji in kozi. Prvo orodje je obsegalo razne mete v sestavah — lepa vaja bila je raznoška konci bralje ven naprej; kozo se je preskakovalo skrčeno in raznožno. Tretja vrsta začetnikov (vaditelj g. Burgstaler) kazala je čedne mete v sestavah na konju šir in na bradlji.

Slikovite so bile skupine, ena na orodju in štiri brez orodja, pri katerih je sodelovalo 20 telovadcev. Pri vseh smo občudovali hitro in sigurno izvedbo. Posebno zanimive so bile one brez orodja, ki se bodo kot nova uvedba v sokolski sestav gotovo priljubile med telovadci. Glasno odobravanje od strani, žal, jako pičlega občinstva, je spremljevalo telovadbo. »Na zdar« klici odhajajočim telovadcem pa so bili dokaz, da smo bili vsi navzoči nad vse pričakovanje zadovoljni. Vsa čast vrlim telovadcem, osobito pa požrtvovalnemu podnačelniku g. Fr. Kandaretu in vaditeljema gg. Burgstallerju in Pernetu. Ta telovadba je bila za ljubljanskega Sokola zgodovinski pojav, in kot tak velečasten po svojem prelepem vspehu.

Z veselo zavestjo gledal je lahko včeraj g. A. Novak, ki je prvi začel s telovadbo vajencev pred jednim letom, na blagonosne sadove svojega važnega dela za bodočnost »Sokola«.

Če se premisli, da so telovadci skoro vsi vajenci kovinskih obrtov, se mora pač čuditi, da so po celodnevem naporu na delu, še tako veselo telovadili.

Med udeležniki, ki so počastili telovadbo, naj omenim gospoda podpolkovnika Lavriča in vrle članice ženskega telovadnega društva.

Društvena godba je dobro izvršila svojo nalogo.

Izpred sodišča.

Gospod deželnosodni nadsvetnik Fon predsedoval je včeraj sledečim bolj zanimivim obravnavam:

1. **Tatvina.** L. 1871. na Zgornjem Avstrijskem rojeni kovinar Franc Hartman je, delajoč v Belipeči, ukradel nekaj stvari: jermen, klešče, pile itd. Ko je bil odpuščen, so našli te stvari pri njem. Potrebnoval jih je za domače delo. Meseca maja je videl, da ima i slabe čevlje. Šel je v Trbiž k nekemu znanemu čevljarju in mu ukradel par lepih oficirskih čevljev. Našli so pa tudi nekaj hotelskih žlic, vilic in nožev pri njem. Policija je poizvedovala: Žlice so bile ukradene v nekem hotelu v Waidhofenu. To je bilo ravno takrat, ko se je Hartman ženil in si je poceni hotel pridobiti »ausstaffirengo«. »Zakaj ste pa žlice rabili?« ga vpraša sodnik. »Za jesti« — odgovori Hartman hladno. No, sedel bode 1 teden v strogem zaporu; 7 tednov je namreč že v preiskovalnem zaporu.

2. **Ne vtikaj se v tuj prepir!** 29. maja sta se neki Janez Bregar in l. 1880. rojeni kamnosek Anton Režek iz Šentjurija skregala v Kranju. Režek je bil že dlje časa na Bregarja jezen, ker je bil ta menda kriv, da je bil Režek enkrat tepen. Kmalu sta se tudi tukaj stepla in oklofutala. Matevž Arhar pa se je »vmes vtikal«. Zato je dobil sunec z nožem, ki ga je težko na tilniku ranil. Režek, koji ga je sunil, bode sedel 6 mesecev v težki ječi in se postil vsakih 14 dni.

3. **Razbita ljubezen.** Leta 1875. rojeni tovarniški delavec Gašpar Dovančan v Mojstrani je »štimal« pridno šiviljo Agato Dovančan. Ta ljubezen se je pa razbila, ker Dovančan ni hotel »parirati« in ubogati pametnih svetov pridne Agate. 15. junija je Agata šivala, ko pride toženev ves pijan k njej v Kovačevo hišo. Agata ga je okregala, češ, ženi se in pijančeva okrog... Zato jo je pa razjarjeni ženin oklofutal; razbijal je pri tem tudi okna, raztrgal zastor, pretil in klet. »Jaz te moram zaklati, ali pa zadaviti, ali pa ubiti —« ji je dejal. Agata mu je komaj ušla. Tako je ljubezen splavala povodi, — nezvesti ženin bode pa 6 mesecev v težki ječi sedel in se postil vsakih 14 dni.

4. **Nesreča.** 33letna Neža Mozelj v Podkrajju je velika revica. Njen mož je na Pruskem, ona pa doma s 3 malimi otročiji brez vsake podpore. Zadnjič se ji je pripetila še večja nesreča. Pustila je namreč svoje otroke pri vroči peči in šla na 3 minute oddaljeni vodnjak. Ko je nazaj prišla, je našla hčerko v plamenu. Otrok je kmalu umrl. Ona pa se je imela zagovarjati, a je bila popolnoma oproščena.

5. **Velikanski tepež.** Dne 24. novembra je bilo v Klancu (kamiški okraj) zelo nemirno. Nekaj je ležalo v zraku in res — proti večeru so se fantini na grozen način stekli, da je bilo par pobitih in težko ranjenih. Janez Lak je udaril nekega fantina po glavi, Janez Košir pa njega z ostrim orožjem. Andrej in Anton Jankar sta s tovarišji lučala kamenje v šipe nasprotnika in razbila 14 šip. Pri Janeza Koširja hiši so razbili 3 okna z gnojnimi vilami. Janeza Jeršeta so napadli in ga težko ranili. Gregor Kern je Toneta Ravnikarja z nožem v prsi sunil. Andrej Jankar je bil hudo tepen itd. Včeraj je bilo 16 fantinov, večinoma posestniških sinov obtoženih. Prič je bilo čez 20.

Meseca februarja je krožila po listih vest, da je bil v Ljubnu na Štajerskem aretiran Franc Škrjanc iz Spodnje Šiške zaradi ropa. Kakor že v dosti takih slučajih, se je tudi tu izkazalo, da ta »rop« ni bil družega kakor tepež pri hazardni igri. Škrjanc je bil samo radi prepovedane igre in tepeža obsojen na 48 ur in 10 K globe. Toliko, ker v Šiški govore, kakor da je bil fant obsojen kot »ropar«.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. julija.

— **C. kr. kmetijska družba za Kranjsko** ima jutri svoj občni zbor. Opozarjamo vse člane, naj se zborovanja v obilnem številu udeležijo. Kakor čujemo, kandidira odbor na mesto umrlega stavbnega svetnika g. Fr. Witschla c. kr. nadinženerja g. Fr. Pavlina.

— **Moška beseda.** Izvrševalni odbor naše stranke je dobil naslednjo izjavo:

Št. 106. Slavnemu izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke

v Ljubljani.

Podpisani občinski odbor izraža s tem največje ogorčenje, da se je upala manjšina v visokem deželnem zboru z obstrukcijo onemogočiti tega delovanje.

Ta manjšina, ki je v svojem volilnem oklicu, izdanem povodom državno-

zborskih volitev v »Slovenec« dne 17. novembra 1900 sama obsodila obstrukcijo, je sedaj s tem podlmi sredstvom sama ustavila zasedanje deželnega zbora, ne oziraje se na škodo, katero je povzročila s tem volilcem.

Županstvo občine Tribuče dne 6. julija 1902.

L. S. Cvitkovič, župan.

To je moška beseda! Naj bi drugi občinski odbori posnemali ta izgled!

— Protestni shod. Došel je protestnemu shodu še naslednji telegram: Tržišče na Dolenjskem: Protestnemu shodu želimo iz srca obilo sadu! Schweitzer, Žitnik, Košak, ste li zato izvoljeni, da doma sedite? Ljudstvo čaka izpolnitev Vaših obljub. Sramota, da se s tako nesramno umazano bando družite. — Občinski odbor in tržiški volilci.

— Klerikalce lomi jeza, ker je protestni shod tako sijajno uspel, da kaj tacega še v sanjah niso pričakovali. Tako jih lomi jeza, da kar noré, Šusteršič pa je še v nedeljo osebno sedel k telefonu in skušal dunajske nemško-liberalne liste nafariati z lažnim poročilom o našem protestnem shodu. Toda Šusteršiča pozna že ves svet kot lažnjivca in sleparja, in zato ni noben list sprejel njegovega poročila, nazadnje pa mu je še »Vaterland« — pomislite, »Vaterland«!! — dal zaslužen brco. In kaj takega naj klerikalcev ne razjezi tako, da bi si najraje lase izpulili? Postali so menda božjastni, zlasti ker se vse avstrijsko časopisje slovansko in nemško roga tisti nadvse borni demonstraciji, ki so jo klerikalci uprizorili. Toliko so se trudili, da bi bili spravili kaj ljudi na noge, a nazadnje ta grozna blamaža. No, ljudje so na svoje oči videli, kaj se je v nedeljo godilo v Ljubljani in zato lahko njim prepustimo sodbo. Le na jedno jih moramo opozoriti: Tako, kakor o našem velečastnem protestnem shodu in o klavnini protidemonstraciji združene črne in rdeče mularije, piše »Slovenec« vedno in o vsaki stvari. V vsem, kar je v klerikalnih listih, je vedno samo toliko resnice, kolikor v poročilih o našem protestnem shodu, namreč nič. Kako bi bilo tudi drugače, saj žive klerikalci od sleparije.

— Župani in protestni shod. »Slovenec« pravi: Od vseh stotin županov je shod pozdravilo samo 14 županov. »Slovenec« pa ne pristavlja, da so malone vsi drugi napredni župani prišli osebno na shod, in je bilo med osebno navzočnimi župani in občinskimi svetovalci tudi mnogo takih, ki so do zadnjega časa hodili s klerikalno stranko, katerim pa je obstrukcija odprla oči. Prišli so do spoznanja, da je klerikalna stranka škodljivka deželi in jej zato pokazali hrbet.

— Žlindra z žlindro. Iz okolice blejske se nam piše: V »Slovenec« se je oglašil tudi gorjanski župan J. Žumer z brzojavko, v kateri pravi, da se popolnoma strinja s Šusteršičem in da njemu in njegovim stranki popolnoma zaupa. Kako to, da se vi, pobožni gospod župan, zaupno strinjate s temi ljudmi, saj je vendar vaš občesposlušani gosp. brat tudi uradnik? Povejte, ali vaš g. brat tudi žre? No, na zadnje se pa le ne čudimo, da ste pozabili na gosp. brata. Vas je vleklo srce k Šusteršiču. Gosp. Vinko Jan vam je samo očital, da je v vaših občinskih računih vse polno žlindre in vi se ga niste upali tožiti. Vaša žlindra je Šusteršičevi zelo podobna in zato ste se oglašili! Takih zaupnic je Šusteršič res vreden. Na svidenje — kadar vam drago.

— Klerikalen švindal. Nekaj se mora na klerikalcih kar občudovati, to je velikanska nesramnost, s katero lažejo in s katero zavijajo dejstva, ki jih je videlo na tisoče ljudi na lastne oči. O tisti presmešni demonstraciji, ki jo je v nedeljo uprizorila krščansko-socialna in socialnodemokratska mularija, poroča »Slovenec« tako, da morajo čitatelje samega smeha kar krči popadati. S takim bedastim pačenjem stvari, katero je vendar na tisoče ljudi videlo, hočejo klerikalci utajiti impozantnost našega shoda. Otročje početje! O shodku v zarubljenem »Kat. domu« pravi »Slovenec«, da se ga je ude-

ležilo nad 700 mož — v resnici pa gre v dvorano »Kat. doma« komaj 300 oseb, na hodnikih pa še 50 ljudi nima prostora. Kdor je kdaj bil v »Kat. domu«, ve, da ne spravijo 400 ljudi notri, tudi ko bi se stisnili kakor sardale. Nasprotno pa je »Slovenec« naštel, da je bilo v »Nar. domu« le 900 (!!) udeležnikov in med njimi 200 (!!) socialnih demokratov. A koliko jih je bilo v resnici? Še 20 ne! Da je bilo 200 socialnih demokratov, bi bili lahko trikrat shod razgnali — tako pa si, ko je nastal vihar, še kihniti niso upali. Sploh se mora krščanskim in rdečim socialistom priznati, da so tako ponižno in strahopetno »demonstrirali«, da si večje pohlevnosti ni mogoče predstavljati. Aretiran ni bil nihče, prav ker so demonstrantje bili smešni. Ko bi bilo napredno vodstvo le mignilo, bi bili naši možje vse demonstrante kar za ušesa prijeli in jih pometali čez sosedne zidove. V ostalem pa radi priznamo, da zna »Slovenec« lagati tako, kakor samo lažnivci po poklicu.

— Korist klerikalne obstrukcije. Vsa dežela je ogorčena radi klerikalne obstrukcije in vsa dežela je jedina v tem, da je bila obstrukcija vsemu prebivalstvu na škodo. Pa je vendar tudi izjema. Nekdo je obstrukcije vesel, lahkega srca prenaša, da deželni zbor ne more delati. To je nadebudni sinček dr. Žlindre. Na dvorišču nekdanj ovijačeve hiše ga je lahko videti, kako se veseli igrač: bobenčka, trobentice in raglje. Raglje se dobe navadno le o velikonočnem času, mladi Šusteršič pa ima popolnoma novo ragljo, ravno tako, kakor jo je imel oče v deželnem zboru, in sploh še ni imel nikdar toliko igrač, kakor sedaj. Brez dvoma je torej, da je dobil mladi Šusteršič tiste instrumente, s katerimi se je njegov oče produciral v deželnem zboru. Tako je mladi Šusteršič jedini, ki ima res korist od obstrukcije.

— Staroslovenska maša. V nedeljo zjutraj je bila v trnovski župni cerkvi staroslovenska maša, katero je daroval grško-unjatski župnik v Riemanjih, g. dr. Požar, asistiral pa mu domači župnik, g. Ivan Vrhovnik. Maša je bila darovana za god slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Prisostvovalo je maši jako mnogo občinstva iz najboljših narodnih krogov, na čelu vsem odbornice Ciril-Metodove podružnice. Mi namenoma nismo doslej nič omenili o tem dogodku, ker so nas rečene odbornice v to naprosile, a ker so drugi listi zabeležili ta dogodek, tudi nam ni treba molčati. Soglasna sodba vseh, ki so bili pri tej maši, je, da je slovenska maša naredila nanje utis, kakor ga latinska nikdar ne more narediti.

— Smedniški kaplan je odslovil 15 Marijinih otrok iz Marijine družbe, ker so se udeležile tombole gasilnega društva v Primčah in malo poplesale. — Puniče — bodite vesele, da ste zunaj. Mi sicer ne poznamo smedniškega kaplana, to pa vemo, da za dekliško nedolžnost ni nikjer toliko nevarnosti, kakor v nekaterih kaplanskih Marijinih družbah. Kar se ponekod dogaja v teh družbah, mora sčasoma vzbuditi mnenje, da se hoče obnoviti navado starih Babiloncev, pri katerih se je poganskim bogovom darovala dekliška nedolžnost in so se v ta namen prečastiti babilonski duhovniki osebno »potrudili« ter dekletom jemali »krančeljne«. Več se lahko izve iz vsake zgodovine. V Tibetu imajo ondodni »božji namestniki« še dandanes to navado, a kakor se kaže, jo hočejo nekateri kaplani sčasoma tudi pri nas vpeljati.

— Odlikovanje. Umirovljeni rudar I. Likar v Idriji je dobil častno svetinjo za štiridesetletno službovanje.

— Umrl je v ljubljanski bolnici umirovljeni adjunkt c. kr. pomož. ravnateljstva g. Makso vitez Premiersteinj v Trstu pa revident drž. železnic g. Ivan Fava.

— Maturitetna skušnja na ljubljanski realki je bila včeraj končana. 16 abiturientov je napravilo skušnjo z dobrim uspehom, mej njimi dva z odliko.

— Ljubljanske ljudske šole sklenejo šolsko leto dne 15. t. m. Šolsko leto pa se prične dne 16. septembra ob 8. z mašo. Po maši se vrši redni šolski pouk. Vpisovanje učencev in učenk je dne 13., 14. in 15. septembra t. l.

V zavodu za gluhoneme v Ljubljani bo sklepna izkušnja gojencev in gojenk dne 14. julija 1902 ob 10. uri dopoldne. Izkušnja bo v telovadnici, izdelki gojencev in gojenk pa bodo razstavljeni v sobi št. 17.

— Radi škrlatinke sta se danes zaprli Schulvereinska privatna deška šola in Huth-Hansov zavod. Bržčas se zapro predčasno tudi druge ljudske šole. Razen škrlatinke se širi med mladino tudi dušljivi kašelj.

— Redko drevo. Na travniku posestnika Franja Kogovška v Doleh nad Idrijo raste tisovo drevo (Taxus), katero meri v obsegu 3-44 m. Ta tisa je — kakor so se veščaki izrazili — že nad 2000 let stara.

— Štajerski deželni proračun izkazuje potrebščin 20.464.908 kron. Pokritje znaša 10.726.273 K, tako da se bo moralo z obdačenjem pokriti 9.738.635 kron, t. j. za 659.174 K več primanjkljaja kot lansko leto.

— Strela je ubila 8. julija pri zvonjenji proti hudi uri na Dolgi njivi pri Sv. Lorencu mežnarja Hribarja.

— Ustrelil se je na Reki tipograf S. Faleschini iz Brežic, ud znane nemškutarske rodbine, koje glavar je brežiški župan.

— Kap je zadela v Celovcu dež. sodnega svetnika J. Wagnerja, da je umrl. Pokojnik je vodil porotno obravnavo učiteljice Burgarellove ter se je splošno govorilo, da je bil najboljši zagovornik obtoženke, da je bila oproščena.

— Požar v Kotjah. Prijazna planinska vas v Zilski dolini ob cesti v Šmohor, sedež okrajnega sodišča, kamor so zadnja leta posebno radi prihajali letoviščarji, je požar večinoma uničil. Z velikim trudom so rešili sodno poslopje, cerkev in servitni samostan.

— Konsekracija goriškega nadškofa monsiora Jordana se bo vršila dne 20. julija v stolni cerkvi v Gorici.

— Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 608 konj in volov, 195 krav in 101 tele. Skupaj 904 glav. — Vkljub temu, da je bil pred kratkim semenj, je bila še dokaj ugodna kupčija, posebno za govejo živino.

— Mestna ljudska kopel. Od 1. do 28. junija letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 2552 kopelij, in sicer za moške 2032 (pršnih 1495, kadnih 537); za ženske 520 (pršnih 77, kadnih 443).

— Marala ga ni. Kamnoseški pomočnik Franc Babnik iz Glince se je zaljubil v Kožuhovo Karolino iz Podutika, toda ta ga ni marala in ni uslišala njegove ljubezni. Ki je danes zjutraj šla Karolina na delo v tobačno tovarno, jo je Babnik v Kosezah pričakal, jo udaril dvakrat s pestjo po glavi, da je padla na tla in na tleh jo je še brenil z nogo. Obljubil ji je tudi, da jo bode tako hodil pričakovat in jo pretepatat, dokler ga ne bode marala.

— V električni voz je zadel včeraj popoldne Kramarjev hlapec na Dolenjski cesti. Vozil je neprevidno. Električni voz je ob strani obdrgnjen.

— Patroni v Gruberjevem kanalu. Mestni delavec Anton Erjavec je našel včeraj v Gruberjevem kanalu več nabitih vojaških patronov.

— Ljubljanska društvena godba igra danes ob 8. zvečer v gostilni Francot-Reiningshaus. Jutri zvečer ob 8. igra godba pri »Lloyd«u. Člani in otroci so prosti; nečlani plačajo 30 h.

* Najnovejše novice. Sleparska rodbina na Humbert je bila do pretečenega tedna v samostanu Löwen v Belgiji. Državni pravdnik v Ostende je dal gospo Humbert tajno opazovati, a prijeto je ni pustil ter se je odpeljala najbrže v Ameriko. — Meter visoko toče je napadalo nad špansko pokrajino Lugo. Več ljudi je ranila ter pobila mnogo živine. — Štrajk zidarjev je nastopil v Aradu. Delavci zahtevajo plačilo od ure, in sicer po 32 h. — Obglavljen roparja. V Küstrowu pri Breslavi je krvnik obglavil roparska morilca Rungla in Ispeka. — Potres v Solunu se ponavlja v gotovih prenehljajih. Od nedelje je bilo že 30 sunkov. Prebivalstvo se je utaborilo po polju, mesto je zapuščeno in mrtvo. — Generalbaron Berchtolsheim, poveljnik 8. voja v Zagrebu, obhaja dne

12. t. m. 50letnico svojega službovanja — 9000 železniških delavcev v Cikagu je napovedalo stavko.

Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« bo praznovalo prihodnji mesec 40letnico svojega obstanka. Pri tej priliki se vrše velike slavnosti. Plakat je naslikal slikar Iveković. Društvo vprizori pri tej priliki Albinjevo opero »M a r i č o n a«, ki je na repertoarju slovenske opere za sezono 1902./3. Slavnosti »Kola« se vdeleži večina hrvatskih pevskih društev.

Potres v Solunu. Kakor je že poročal »Narod«, je bil v Solunu hud potres; ljudje so bežali vsi na prosto, kjer je postavilo vojaštvo šotore. Vse tovarne in prodajalne so zaprte. Vasi Guvezno, Langaza in Zelihova so zelo poškodovane. Zlasti Guvezno je popolnoma podrt; 150 hiš je povsem porušeni. 800 ljudi je brez strehe. 4 osebe so mrtve.

Po nedolžnem obsojen. Na otoku Sardiniji so leta 1892. porotniki obsodili majorja Petra Frontedu zaradi rop in umora v 10letno ječo. Sedaj po prestani kazni se je dokazalo, da je bil nesrečni častnik, ki je vedno zatrdjeval svojo nedolžnost, žrtva justičnega umora.

Nesrečna ljubezen. Ob postaji Ruščuk na Srbskem se je vrgel posojilnični uradnik Andro Zmejanović iz Semendrije na tir tik pred prihajajoči vlak. Strojvodja ni mogel več vlaka ustaviti, ki je zato Zmejanovića zdrobil. Pri njem so našli sledeče pisemce: »Umrtil sem se prostovoljno radi nesrečne ljubeznik.

Kolera v Mandžuriji. Iz Port Arturja javljajo, da se v Mandžuriji kolera čim dalje bolj razširja. Zlasti v okrajih ob železniški progi In au-Tieling je obolelo več oseb na kolero. V Inkau u je bilo doslej 396 ljudi na kolero bolnih; izmed teh jih je umrlo 334.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. julija. Danes ob 3. uri je imelo ministrstvo sejo, katere se je udeležilo le 5. članov.

Dunaj 9. julija. Danes je bila deputacija po čeških poslancev pri Koerberju in Böhm-Bawerku radi nove davčne naklade na pivo. Čehi hočejo naklado 2 K mesto 1 K 10 h. Bawerk je proti češki želji.

Zadar 9. julija. Deželni zbor je sprejel Prodanov predlog, naj se storé potrebni koraki, da postane praznik sv. Cirila in Metoda zopet velik praznik.

Lvov 9. julija. Velike Jagelonske slavnosti, ki se vrši v nedeljo in ki bo zajedno proslava bitke ob Grunwaldu, se vdeleži v velikem številu tudi katoliška, grško-katoliška in armenska duhovščina. Govorili bodo baje tudi trije nadškofje treh raznih ver.

Solun 9. julija. Potresi se ponavljajo skoraj vsako uro. Včeraj se je treslo malone neprestano. Panika grozna, občinstvo prebiva zunaj mesta v šotarih. Tudi vojaštvo se je izselilo. Brzojavni uradi so preloženi. Podrla se je hiša in podsula dva otroka. Več oseb je ranjenih.

Peterburg 9. julija. Car vrne italijanskemu kralju obisk šele v januarju prihodnjega leta, da bo obenem prisostvoval krstni slavnosti.

Berolin 9. julija. Zaradi konflikta z vseučilišnimi profesorji v Würzburgu prigovarja naučni minister Landmann svoje tovariše za skupni odstop. Ministri pa ne pripisujejo konfliktu tolike važnosti ter bodo pustili Landmanna samemga odstopiti.

Berolin 9. julija. Viktor Emanuel pride v Berolin koncem avgusta.

Berolin 9. julija. Burski zapovedniki Dewett, Botha in Delarey so odklonili povabilo angleške vlade, naj pridejo v London.

London 9. julija. Listi poročajo, da sili kralj na to, da se čim preje vrši kronanje. Za danes so sklicani zdravniki, da izreko, kdaj bi bilo kronanje mogoče.

London 9. julija. Kronanje Edvarda se bo vršilo med 15. in 21. avgustom. Kralj pojde baje prej na lov.

Narodno gospodarstvo.

— Posojilnica v Ribnici. Meseca junija t. l. vložilo je 175 strank 62.811 K, vzdignilo 107 strank 41.995 K, posojila se je izplačalo 19 strankam 38.960 K. — Promet za mesec junij iz naša 250.295 K 14 h, za čas od 1. januarja do 30. junija t. l. pa 1.368.007 K 57 h.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 8. julija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101 70
Skupni državni dolg v srebru	101 05
Avstrijska zlata renta	120 90
Avstrijska krona renta 4%	99 75
Ogrska zlata renta 4%	121 15
Ogrska krona renta 4%	97 90
Avstro-ogrsko bančne delnice	1598 —
Kreditne delnice	689 50
London vista	240 02 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117 25
20 mark	23 46
100 frankov	19 07
Italijanski bankovci	94 05
C. kr. cekini	11 24

Žitne cene v Budimpešti

dné 9. julija 1902.

Ternin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K	7 19
" " april 1902	" 50 "	"	7 51
Rž " oktober	" 50 "	"	6 14
Koruzza " julij	" 50 "	"	4 97
" " avgust	" 50 "	"	5 04
" " maj 1903	" 50 "	"	5 08
Oves " oktober	" 50 "	"	5 52

Efektiv.

Nespremenjeno.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Neimenovan v Žužemberku 1 K 12 vin. — Šišenska čitalnica (združeni odbor) 200 K, kot delež od prebitka veselice z dne 29. junija 1902. — Gospod dr. Ivan Premrov, okrožni zdravnik v Litiji 30 K, mesto venčev na krsto svojih dveh nečakov. — Gospod Jože Tekavčič v Velikih Laščah 8 K, nabrali pri sv. Trojici Velikolaški narodnjaki na dan sv. Cirila in Metoda. — Gg. Alojzij Šulgač, uradnik in Fran Bergant, trgovec in posestnik, oba v Ljubljani, 2 K najdenine za čoln. — Skupaj 241 K 12 vin. — Živeli!

Za učiteljski konvikt. Gospica Kristina Demšar, učiteljica v Šmartnem pri Litiji 6 K 32 vin: katere so darovali Dora s Sv. Gore, Avgust Jenko in pošiljateljica ob priliki hospitacije v Višnji Gori. — Srčna hvala! — Svoto smo izročili blagajniku g. Dimniku, ki s tem hvaležno potrjuje prejem.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni domačega zdravila, katero se dá tako mnogostransko porabiti, nego „Mollo-vo francosko žganje in sol“, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kakor to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica K 1-90. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 (12-9)

Se dobiva povsod!

Kalodont

neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306 2 m. Srednji srčni tlak 736 0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Pavčina v 24 urah
8.	9. zvečer	735 9	23 4	sl. jug	jasno	0 1 mm.
9.	7. zjutraj	735 8	19 1	sl. svzhod	jasno	0 1 mm.
	2. popol.	733 2	32 4	sl. izahod	pol. oblak.	0 1 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 24 9°, normala: 19 5°.

Potrjim srcem obveščajo podpisani vse sorodnike, prijatelje in znance, da je vsegamogočni dne 7. julija ob 1. uri po noči po kratki in mučni bolezni, previdenega svetotajstvi za umirajoče, v starosti 46 let poklical k Sebi njih iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, oziroma očeta

višjega revidenta c. kr. državnih železnic, gospoda

Ivana Favai-a

podnačelnika v dohodninskem oddelku c. kr. državno-železničnega ravnateljstva v Trstu.

Truplo dragega pokojnika prepelje se v četrtek, dne 10. julija iz Trsta in se na tuk. pokopališču sv. Krištofa položi k zadnjemu počitku.

Pogreb se vrši isti dan ob 6. uri popoldne od tuk. državnega kolodvora. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. (1591)

V Ljubljani, dne 8. julija 1902.

Marija Favai,
soproga.

Klavdija, Ivan, Angelo, Karl,
Peter, Pavel, Pia, Bruno,
otroci.

Natalie

Franzensbad

Francevi vari.
Natalija-vrelec.

Ogjenčevokislil Lithion-vrelec učinkuje v vseh slučajih urino-kislite dlateze, pri pomanjkljivem izločevanju urina iz krvi, kamnu, boleznih v ledvicah in mehuru, udnici, revmatizmu itd. Zdravniške avtoritete so ga perabljale s izbornim vsepom. Pospešuje odvod vode. Prijeten okus. Dobiva se v vseh lekarnah in trgovinah z mineralno vodo, eventualno pri kopaliskem oskrbništvu Natalie vreleca, Francove kopeli. (1417 6)

Letovišče

na Gorenjskem, v Mostah, pošta in železniška postaja Žerovnica: 2 sobi skupaj ali posamezno, eventualno s kuhinjo, se po ceni odda.

Vprašati pri posestniku Gašperju Rotarju tam. (1577-2)

Meblovana

mesečna soba in kabinet

v I. nadstropju, na ulico, se odda s 15. julijem t. l. v Florijanski ulici št. 24. (1587-1)

Notarski kandidat

mlajši, toda v vseh strokah notarijata popolnoma izvežban, želi v kratkem spremiti službo.

Ponudbe naj se blagovolijo poslati upravništvu »Sl. Naroda« pod »Notarski kandidat«. (1561-2)

Trgovski pomočnik

vojašine prost. železninar in špecerist, sprejme se kot vodja večje filijalke pod ugodnimi pogoji.

Ponudbe naj se pošiljajo do konca julija t. l. na upravništvu »Slov. Naroda« pod št. 100. (1588-1)

Gostilna

na Resljevi cesti šte. 22 se odda takoj v najem.

Vpraša naj se pri lastniku v Prešernovih ulicah št. 7. (1592-1)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m s jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob Jeseru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in v Kočevju. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m s jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m s jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, ob 7. uri 12 m s jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob Jeseru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla, Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnart-Krope. — Ob 8. uri 51 m svečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m s jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 22 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane dr. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m s jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m svečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano dr. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m s jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m svečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Učenec

(1472-3)

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom pri J. Šket-u v Ilirski B'strici.

Stelaža za špecerijo

rabljena, s predalčki, z izložno omaro, vago, s stojalom za olje se kupi. Ponudbe pod „Stelaža 40“ na upravništvu „Slov. Naroda“. (1551-2)

Vničujte

muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-118)

Najboljše sredstvo je ameriški Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Hrastove in bukove deščice za sobna tla (Brettelboden)

garantirano suhe ter najboljše kakovosti priporoča po najnižjih cenah

J. Čop, tovarna za parkete v Mostah, pošta Žerovnica (Gorenjsko).

Oskrbi se tudi pokladanje. 1576-1

Firm. 212. Ges. II. 47/2.

Aenderungen und Zusätze zu bereits eingetragenen Einzel- und Gesellschaftsfirmen.

Eingetragen wurde im Register für Gesellschaftsfirmen:

Laibach, J. C. Mayer, Tuch- und Schnittwarenhandlung, dann Bank- und Wechselgeschäft. Procura des Paul Drahsler gelöst.

K. k. Landesgericht.

Laibach, am 3. Juli 1902.

(Vpisala se je v register za združne tvrdke Ljubljana, J. C. Mayer, trgovina s suknom in platnom, potem banka in menjalnica. Prokura Pavla Drahsler-ja izbrisana. C. kr. deželno sodišče. Ljubljana, dne 3. julija 1902.) (1569)

Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, posestva, toplice, bolnice itd. napravlja

ANT. KUNZ

Mor. Granice (M. Weisskirchen) c. kr. dvorni zalagatelj.

Ta tvrdka je ustanovila, kakor se more izpričati s pohvalnimi pričevanji, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih ter je največji in najstarejši slovanski izvod v državi (1459) za pridobivanje vode. 1 (3) Prospekti zastoj.

Staroslavno žvepleno kopaljšče na Hrvatskem

Varaždinske toplice

ob zagorski železnici (Zagreb-Čakovec).

Železniška postaja — pošta in brzovaj.

Analiza po dvornem svetniku profesorju dr. Ludwigu l. 1894. 58° C vroč vrelec, žvepleno mahovje, nedosegljivo v svojem delovanju pri mišični skrnlini in kostenlini v členkih, boleznih v zgibih in otrpenju po vnetici in zlomljenju kosti, protinu, živčnih boleznih, boleznih v koži itd., ženskih boleznih, polnih in tajnih boleznih, kroničnih boleznih obistji, mehurnem kataru, škrofoljnih, angleški bolezni, kovnih diskrazijah, n. pr. zastrupljenju po živem srebru ali svincu itd.

Pitno zdravljenje pri boleznih v žrelu, na jabolku, prsih, jetrih, v želodcu in v črevih, pri zlati žili itd. itd.

Elektrika. — Masaža.

Zdravišče z vsem komfortom, vodovod iz gorskih vrelcev, zdravljenje z mrzlo vodo z douche — in po Kneippu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. oktobra. Prekrasen velik park, lepi nasadi, lepi izleti. Stalna zdravšča godba, katero oskrbujejo člani orkestra zagrebške kr. opere. Plesne zabave, koncerti itd.

Na postaji Varaždinske toplice pričakuje sleherni dan omnibus goste. Tudi so na razpolago posebni vozovi in se je zaradi istih prej obrniti na oskrbništvu kopaljšča.

Zdravniška pojasnila daje kopaljški zdravnik doktor A. Longhino. — Prospekti in brošure razpošilja zastoj in poštne prosto (797-12) oskrbništvu kopaljšča.

Papagaj

ušel je včeraj iz Tivolskega gradu. Imel je verižico pritrjeno na nogi. Kdor ga je ujel, naj ga prinese v grad proti nagradi 10 kron. (1579-2)

Hiša na prodaj

skoro popolnoma nova, z vrtnom in vodnjakom, pol ure oddaljena od mesta Ljubljane. Cena 6000 kron. Plača se polovica takoj, druga v obrokih. (1548-2) Kje? pove upravništvu »Slov. Nar.«.

Učenca

iz dobre hiše, veččega slovenskega in nemškega jezika, sprejme (1596-1)

F. Mencinger

špecerijska trgovina, Sv. Petra cesta 42.

Kdor rabi

stavbno šuto

dobi isto brezplačno na stavbišču g. F. Urbanca na vogalu sv. Petra ceste in Miklošičevih ulic, poleg frančiškanske cerkve. (1556-2)

Tandem (dvosedež)

skoro nov, malo rabljen se proda po prav ugodni ceni.

Fran Zamán, (tvrdka Grošel)

Poljanska cesta št. 7. (1563-2)

Na pol kritic otročji

ponny-voziček

z usnjato streho, jedno ali dvo-vprežen se po nizki ceni proda.

Fran Visjan, sedlar v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Jezdni konj

valah, 16 pesti visok, jako pohleven in zanesljivo izvežban, se proda.

Vpraša se v hlevu: Kapiteljske ulice št. 3. (1572-2)

Trgovski pomočnik

ali tudi

predajalka

katera je zmožna voditi samostojno trgovino na deželi se sprejme s 1. avgustom. Istotam se sprejme tudi iz dobre hiše, 14 let star deček kot

učenec.

Kje? pove upravništvu »Slovenskega Naroda«. (1539-2)

Hafnerjeva pivarna

Sv. Petra predmestje.

Jutri v četrtek, 10. julija t. l.

velik

vojaški koncert

na godala

godbe c. in kr. pešpolka šte. 27 kralj Belgijcev.

Vstopnina 40 vin. Začetek ob osmih.

K mnogobrojnemu obisku najvljudneje vabi

(1593) Ivan Hafner.

Naslovna knjiga

Avstro Ogrske države za 1897—1900, obsegajoča v dveh debelih, 5 kg. težkih zvezkih čez milijon naslovov tovarnarjev, trgovcev, obrtnikov, ekonomov, notarjev, odvetnikov, veleposestnikov itd. itd. — Izvirna cena 30 K. Razpošilja, dokler zadostuje majhna zaloga, za samo 3 gld. po poštnem povzetju knjigarna (1538-4)

Ivana Peterlina v Trstu.